

บทคัดย่อ

บทคัดย่อคุณิพนธ์ เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของความ
สมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและพัฒนาชนบท

การพัฒนาขีดความสามารถในการวางแผนพัฒนาตำบล
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอท่าม่วง
จังหวัดกาญจนบุรี

โดย

นางสาวณัฐนรี ศรีทอง

พฤศจิกายน 2543

ประธานกรรมการที่ปรึกษา: ดร.วีรศักดิ์ ปรกติ

ภาควิชา/คณะ: ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร

การวิจัยเรื่องการพัฒนาขีดความสามารถในการวางแผนพัฒนาตำบลของ
องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรีมีวัตถุประสงค์ เพื่อ:-

1. ประเมินขีดความสามารถในการวางแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วน
ตำบลและประชาชนในอำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรีในมิติด้านความรู้ เจตคติ และทักษะ
2. พัฒนาขีดความสามารถในการวางแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วน
ตำบลร่วมกับประชาชนในอำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี
3. ประเมินผลการพัฒนาขีดความสามารถในการวางแผนพัฒนาตำบลขององค์การ
บริหารส่วนตำบลร่วมกับประชาชนในอำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยประกอบด้วยคณะกรรมการบริหาร
ส่วนตำบลท่าตะคร้อ กรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน และหัวหน้าครัวเรือน
ของตำบลท่าตะคร้อ ซึ่งเป็นกลุ่มควบคุม จำนวน 171 คน และคณะกรรมการบริหารองค์การ
บริหารส่วนตำบลม่วงชุม กรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน และหัวหน้าครัว
เรือนของตำบลม่วงชุม ซึ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 143 คน ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการ
รวม 2 ครั้ง คือครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 3-16 เมษายน 2543 และ ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 18-27
มิถุนายน 2543 โดยใช้แบบทดสอบที่ผ่านการทดสอบความตรง และความเที่ยงแล้วจำนวน 2 ชุด

รวมทั้งใช้แบบสังเกตการณ์ในขณะจัดพัฒนาขีดความสามารถตามกระบวนการของการวางแผนพัฒนาตำบลทั้ง 5 ขั้นตอนและกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งเป็นกรอบในการวิจัยและแบบสังเกตการณ์ในพื้นที่ขณะจัดประชาคมหมู่บ้านและตำบล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS/PC ซึ่งผลการวิจัยพบว่า:-

1. ก่อนจัดอบรม ผู้ให้ข้อมูลทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองมีลักษณะส่วนบุคคลที่ไม่แตกต่างกันในเรื่องของเพศ อายุ ตำแหน่งรวมทั้งความรู้ เจตคติ และทักษะในการระดมทุนข้อมูล แผนพัฒนาตำบล ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดแนวทางการพัฒนา ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติเพื่อแก้ไขเฉพาะปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว ขั้นตอนที่ 4 การประกอบแผนและขั้นตอนที่ 5 การให้ความเห็นชอบแผนรวมทั้งเรื่องการเงินมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลางหรือพอรู้บ้าง ขีดความสามารถการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ส่วนขีดความสามารถด้านทักษะต่อการระดมทุนการวางแผนพัฒนาตำบลและการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นอยู่ในระดับปานกลางหรือพอทำได้ นอกจากนี้แล้วขีดความสามารถในการวางแผนพัฒนาตำบลของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองเมื่อทำ เทสต์สอบด้วยสถิติ t-test แล้วพบว่าไม่แตกต่างกันแต่อย่างใด

การจัดพัฒนาขีดความสามารถในการวางแผนพัฒนาตำบลให้แก่กลุ่มทดลองใช้ 3 วิธี ได้แก่ 1) เทคนิค A - I - C เพื่อให้โอกาสผู้เข้าอบรม ของกลุ่มทดลองมีส่วนร่วมในการจัดอบรม ซึ่งเน้นให้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง 2) การจัดอบรมตามหลักสูตรที่สร้างขึ้นตามการของการวางแผนพัฒนาตำบลและการมีส่วนร่วมของประชาชนและ 3) การนำทัศนศึกษาสูงานพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่มทดลองพบว่ามีความรู้ในกระบวนการวางแผนพัฒนาตำบลในระดับที่ดี เจตคติมีการปรับเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น และสามารถลงมือปฏิบัติด้าน การวางแผนพัฒนาตำบลด้วยตนเองและมีความมั่นใจมากและสามารถกระทำได้

หลังอบรม เมื่อทดสอบหาความแตกต่างด้วยสถิติ t-test พบว่าขีดความสามารถด้านความรู้และเจตคติของกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แต่ด้านทักษะ พบว่าไม่มีความแตกต่างกันแต่อย่างใด ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน นอกจากนี้ขีดความสามารถด้านความรู้ เจตคติ และทักษะ ในการวางแผนพัฒนาตำบลของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการจัดอบรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ 0.01 เช่นกัน และที่น่าสังเกตก็คือ ขีดความสามารถด้านความรู้ เจตคติ และทักษะในการวางแผนพัฒนาตำบลของกลุ่มควบคุมมีกลุ่มทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ 0.01 ซึ่งแสดงให้เห็น กลุ่มทดลอง

มีระดับความรู้ในกระบวนการวางแผนพัฒนาตำบลเพิ่มสูงขึ้น เจตคติเปลี่ยนไปในทางที่ถูกต้อง และที่สำคัญมีทักษะในการวางแผนพัฒนาตำบลได้ด้วยตนเองภายหลังการพัฒนา

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการวิจัยว่า กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการออกระเบียบว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ควรส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานให้ประชาชนในหมู่บ้าน ตำบลเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของกระบวนการวางแผนพัฒนาตำบล นอกจากนี้แล้วควรปรับเปลี่ยนวิธีการจัดอบรมด้านการวางแผนพัฒนาตำบล เพื่อให้ผู้เข้าอบรมวางแผนได้ด้วยตนเองและไม่ควรเร่งรัดระยะเวลาในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลดังเช่นปัจจุบันเพื่อให้ได้แผนพัฒนาตำบลที่มีคุณภาพ สำหรับผู้สนใจที่ทำการวิจัยต่อไปนั้น ควรทำการศึกษาว่าแผนพัฒนาตำบลที่มีคุณภาพส่งผลกระทบต่อการพัฒนาชนบทอย่างไร

ABSTRACT

Abstract of dissertation submitted to the Graduate School of Maejo University in partial fulfillment of the requirements for the degree of Doctor of Philosophy in Rural Planning and Development

PLANNING COMPETENCY DEVELOPMENT OF TAMBON ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS IN THAMUANG DISTRICT, KANCHANABURI PROVINCE, THAILAND

By

NATNAREE SRITONG

NOVEMBER 2000

Chairman: Dr. Weerasak Prokati

Department / Faculty: Department of Agricultural Extension, Faculty of Agricultural Business

The study on planning competency development of Tambon Administrative Organizations (TAOs) in Thamuang district, Kanchanaburi province was conducted with the following objectives

To evaluate tambon development planning potential of TAOs' committees and people in Thamuang district, Kanchanaburi province on the dimensions of knowledge attitudes and skills.

2. To develop their tambon development planning potential.

3. To evaluate their post-training tambon development planning potential.

The population and sample groups consisted of 171 persons in a controlled group i.e. committees of Tambon Thatakraw Administrative Organization, village committees, village-woman committees and family leaders in Thatakraw sub-district and 143 persons in an experimental group i.e. committees of Tambon Muangchum.

Administrative Organization, village committees, village-woman committees and family leaders in Muangchum sub- adistrict.

The data were collected twice, during 3-16 April 2000 and 18-27 June 2000, by means of two sets of test and observation and then analyzed by using the SPSS/PC. The findings were as follows:

1. Before training, both groups of the respondents were not different in gender, age, position, knowledge, attitudes and skills in tambon development planning. They had a moderate level of knowledge, attitudes and skills in tambon development planning and they were not different in tambon development planning potential.

2. The use of the A-I-C technique focusing on learning by doing, a training course designed in accordance with tambon development planning and people's participation process, and study tours resulted in the respondents' high level of knowledge, proper attitudes, ability to carry out tambon development planning and greater confidence in working.

3. Knowledge and attitudes towards tambon development planning of the controlled group before and after training were different at a significance level of 0.05 but their pre- and post-training skills were not different, indicating that the hypothesis could be accepted. The pre- and post-training knowledge, attitudes and skills of the experimental group were different at a significance level of 0.01 indicating that the respondents in the experimental group had a higher level of knowledge, better attitudes and greater skills in tambon development planning.

The following recommendations were presented by the researcher: the Department of Local Administration should encourage and coordinate with villagers so that they will participate in all steps of tambon development planning; training should be adjusted so that participants can make plans on their own; and more time should be given for the preparation of tambon development plans. For researchers interested in conducting further research, more attention should be paid on how efficient tambon development plans can affect rural development.